

יום שני ו' בשבט תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ניתן להפיץ לזיכוי הרבים תחת השם 'נר שמואל' בלבד

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יבמות - קי"ד

1. רבי פדת התיר להביא ילדים שישחקו ברשות הרבים בכדי שימצאו ויטלטלו את המפתחות האבודים, משום שסבר 'קטן אוכל נבלות - אין בי"ד מצווין להפרישו'. אלו ראיות וקושיות הביאה הגמרא בענין זה?
 - א. לא יאמר אדם לתינוק הבא לי מפתח דרך רשות הרבים, אבל מניח לקטן לתלוש מחובר או לזרוק ברה"ר. מוכח שאין מצווין להפרישו. **דחה אביי:** תולש הכוונה - בעציץ שאינו נקוב שהוא רק דרבנן, זורק - בכרמלית דרבנן.
 - ב. עכו"ם שבא לכבות דליקה, אין אומרים לו כבה משום אמירה לעכו"ם, ואין אומרים לו אל תכבה מפני שאין שביתתו עליך. קטן הבא לכבות אומרים לו אל תכבה, שביתתו עליך. מוכח שמצווין להפרישו.
 - דחה ר' יוחנן:** מדובר שתינוק צופה באביו ואם ישתוק נחשב כמצווהו [ובעכו"ם אף אם ישראל צופה בו, עושה זאת עבור עצמו בכדי לקבל שכר]. מותר לחבר להניח לבנו לבקר אצל אבי אמו עם הארץ, ואין חוששין שיאכילו דבר שאינו מעושר, ואף אם מצא בידי בנו פירות - אינו לוקח לו.
 - דחה ר' יוחנן:** בדמאי הקילו. [באמת ר' יוחנן הסתפק בדין זה ובכל מקום דחה לצד השני].
 - ד. מותר לחבר כהן להניח לבנו לבקר אצל אבי אמו כהן עם הארץ - אין חוששין שמא יאכילו תרומה טמאה, מצא בידו פירות - אינו לוקח לו. **הגמרא דוחה:** מדובר בתרומה דרבנן.
 - ה. לא אסרו לתינוק לינוק מעובדת כוכבים ומבהמה טמאה, אבל לא יאכילו נבלות וכדו', ויונק מהם אפילו בשבת, ובגדול - אסור משום 'דש'. **הגמרא דוחה:** שההיתר לקטן משום סכנה, ו'סתם תינוק מסוכן אצל חלב'. אמנם אצל גדול צריך אומדנא אם הוא בכלל סכנה.
2. 'אבא שאול אומר: נוהגין היינו שיונקים מבהמה טהורה ביום טוב'. לכאורה אם מדובר בסכנה, אפילו בשבת מותר ואם אין סכנה, אפילו ביו"ט אסור? מדובר שיש רק צער, וסבר שהיניקה היא 'מפרק כלאחר יד' שאיסורו מדרבנן, שבת שבאיסור סקילה - גזרו רבנן, יו"ט שבאיסור לאו - לא גזרו בו.
3. מציונו 'להזהיר גדולים על קטנים' באכילת שרצים, אכילת דם, ואיסור לכהנים להטמא - בכלום האזהרה לא לספות לקטן בידים. מדוע הוצרכו לשלש?
 - א. הו"א - שרצים משום שאיסורן במשהו [כעדשה] אבל דם שחייב רק ברביעית, לא. ב. הו"א - דם כיון שעונשו בכרת, אבל שרצים שבמלקות לא.
 - ג. הו"א - שרצים ודם כיון שאיסורן אף לישראל, אבל טומאה שהיא רק בכהנים לא. ד. הו"א - שרק בטומאה כיון שכהנים חמורים שריבו בהם מצות.
4. מאלו דינים שבמשניות דלעיל לגבי חרש [שהוא כקטן] רצו להוכיח ש'מצווין להפרישו'?
 - א. **שני אחין פקח וחרש** נשואין שתי אחיות פקחות - מת פקח, חרש מוציא אשתו בגט משום 'אחות זקוקתו', משמע שאין מניחים לו לשבת עמה. **ונדחה:** מפרישין משום האיסור שלה, שהיא פקחת.
 - ב. **שני אחין פקחין** נשואין לשתי אחיות פקחת וחרשת - מת בעל פקחת, בעל חרשת מוציא אשתו בגט. משמע שאין מניחים לה לשבת עמו. **ונדחה:** מפרישין משום האיסור שלו שהוא פקח.
 - ג. **שני אחין** נשואין לשתי אחיות חרש לחרשת פקח לפקחת - מת פקח, חרש מוציא אשתו בגט, וכאן הרי שניהם אינם חייבים במצוות. **ונדחה:** אכן אין מצווין להפרישו אבל חששו שאנשים לא ידעו שזה הטעם ויטעו לחשוב שהיבמה 'אחות אשה' גמורה, ומותרת לשוק.
5. האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים, ובאה ואמרה בעלי מת, מתי נאמנת?
 - א. **ת"ק** - היה שלום בינו לבינה וכן שלום בעולם, תנשא ובאין לו בנים תתייבם. אבל אם חסר שלום אחד מהם - אינה נאמנת. [ובסתמא נאמנת].
 - ב. **רבי יהודה** - לעולם אינה נאמנת, א"כ באה בוכה כשבגדיה קרועין, אמרו לו: אחת זו ואחת זו - תנשא. **ביאר רבא:** הטעם שאין מקבלין עדותה בעת מלחמה - חוששים שאומרת כך 'בדדמי' שכל כך הרבה מתו וכי רק הוא ניצל? ואפילו כשהיה שלום בינו לבינה חוששים שראתה שפצעהו ברומח ונדמה לה כמת.
6. מדוע חשב רבא שרעבון הרי הוא כמלחמה ואומרת בדדמי?

משום מעשה באשה שאמרה לפני בעלי מת ברעב, אמר לה: טוב עשית שהצלת את עצמך וכי במעט קמח מנופה שהשארת לו יכול לחיות? אמרה לו: אף הרב יודע שבכה"ג לא יוכל לחיות... ובכך נודע שאמרה 'בדדמי'.

לבסוף הסיק רבא: רעבון גרוע ממלחמה, שבמלחמה אם אמרה מת בעלי על מטתו, נאמנת. וברעבון - נאמנת רק אם אמרה מת וקברתיו. **מפולת, שילוח נחשים ועקרבים, דבר:** הרי הן כמלחמה, שאומרת בדדמי. **יש אומרים - ש'דבר'** אינו כמלחמה כיון שבדרך כלל סומכות על הפתגם 'שבע שנים רעב, ואדם שלא הגיעו שנותיו לא ילך'.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)